

наступні групи механізмів державного регулювання фармацевтичного ринку, в розрізі яких слід оцінювати ефективність його здійснення з націленістю на забезпечення конкурентоспроможності відповідного рівня:

1. Концептуально-регламентуючі механізми: реформування системи охорони здоров'я через здійснення структурних реформ.

2. Нормативно-правові механізми: законодавча база загальнодержавного рівня, у т.ч. ратифіковані міжнародні документи; нормативи регіонального і місцевого рівнів, у т.ч. обласні програми розвитку; патентування, ліцензування.

3. Економіко-мотиваційні механізми: бюджетне регулювання: державні закупівлі; тендери; система реімбурсації; державні майнові права, особливо на об'єкти інтелектуальної власності у фармацевтичній сфері; цінове регулювання: регламентований перелік лікарських засобів, ціни на котрі встановлюються державою, практика референтних цін, встановлення граничних націнок; податкове регулювання: система оподаткування фармацевтичних підприємств; відшкодування ПДВ;

4. Контролюючі механізми: контроль за якістю продукції, у т.ч. через відновлення багаторівневої системи контролю якості ліків; контроль за дотриманням процедур випуску продукції, упакування, збуту тощо;

5. Інформаційно-промоційні механізми: соціальна реклама; етична промоція фармацевтичної продукції тощо.

Визначення проблем у сфері охорони здоров'я

*Попова І. А., к.е.н., с.н.с., доцент кафедри організації та економіки фармації
Національного фармацевтичного університету*

*Козленко М. В., здобувач вищої освіти 5 курсу спеціальності «Фармація»
Національного фармацевтичного університету*

ira_porova_dik@ukr.net

Розвиток охорони здоров'я є головним напрямом уряду при здійсненні державного регулювання. Державна політика в сфері охорони здоров'я має забезпечувати її ефективне функціонування. Сьогодні сфера охорони здоров'я функціонує не досить ефективно та не повністю вирішує всі проблеми, які стосуються охорони здоров'я населення. На сучасному етапі розвитку охорони здоров'я України, значна частина проблем спричинена відсутністю дієвого механізму регулювання. В умовах реформування та розвитку ринкових відносин, вдосконалення регуляторних інструментів та методів, з подальшим впровадженням їх в практичну діяльність, сприятиме забезпеченню ефективного функціонування сфери охорони здоров'я.

У сучасних умовах труднощі реалізації державної політики в охороні здоров'я та її інтеграції до європейського політичного, соціального та економічного простору зумовлені багатьма причинами, однак, крім незадовільного стану національної економіки, головна з них, що впливає на її потенціал, – невідповідність сучасним викликам організаційної та регуляторної

функції системи державного управління, що знижує ефективність державно-управлінського впливу, гальмує впровадження нових принципів та механізмів, спрямованих на структурно-трансформаційні зміни та активізацію інноваційних процесів у системі охорони здоров'я.

Спираючись на дослідження вчених та аналіз законодавчих та нормативних документів, слід визначити основні проблеми у сфері охорони здоров'я:

1) несприйняття медичної реформи населенням та лікарями, оскільки немає чіткого розуміння що відбувається та які зміни відбудуться в подальшому. Значний рівень пропаганди нових напрямів реформування системи охорони здоров'я може створити позитивний імідж для медичної реформи, але за умови поетапного переходу із врахуванням потреб соціально незахищеної категорії громадян;

2) велика вартість медичних послуг та неможливість у людей оплатити за послугу відразу. Купівельна спроможність населення знижується останніми роками. Значна доля доходів сімей спрямовується на погашення комунальних платежів та на продукти харчування. Тому оплата ліків та медичних послуг стає все більше затратною з точки зору сімейного бюджету;

3) низька якість медичних послуг. В системі офіційно безкоштовної медицини, яка розрахована на масове споживання неможливо забезпечити високу якість медичних послуг. Для цього необхідно вводити градацію лікарняних установ, визначати пріоритети в лікуванні та розвивати ринкові форми надання медичних послуг;

4) брак кваліфікованих медичних кадрів. Система вищої медичної освіти України завжди відрізнялася високим рівнем підготовки професіоналів для медичної сфери та підготовки наукових кадрів цієї галузі. Останнім часом у зв'язку із стрімким розвитком в провідних країнах світу науково-технічного прогресу в галузі медицини, великих державних та корпоративних інвестицій стрімко з'являються нове інноваційне обладнання для лікування, створюються нові високоефективні лікарські засоби, що неможливо наздогнати вітчизняній промисловості та вітчизняними науковцям в сучасних умовах. Тому все більше значення набуває перепідготовка та підвищення кваліфікації лікарів, спонсорська, грантова діяльність, що сприяє залученню у вітчизняну систему охорони здоров'я передових технологій;

5) проблеми доступу до служб медичної допомоги, особливо в сільській місцевості. Цій проблемі приділяється підвищена увага. Великі сподівання в цьому контексті покладаються на поширення процесу добровільного об'єднання територіальних громад, яке повинно призвести до поліпшення соціальної інфраструктури сіл, будівництву кращих доріг, придбання транспортних засобів, залученню кадрів до сільської місцевості;

6) недостатньо серйозне ставлення до профілактики захворювань як з боку населення, так і державної влади. Таке ставлення з часом змінюється. Встановлення ринкових цін на медикаменти та медичні послуги призводить до більш дбайливого відношення людей до свого здоров'я та розкриває можливості для реалізації профілактичних заходів;

7) демографічне старіння населення;

8) брак фінансових ресурсів на розвиток медицини. Цей негативний фактор зумовлений важким соціально-економічним станом країни, військовими діями на Сході країни і він буде вирішуватися комплексно разом із розв'язанням поновлення економічної системи країни в цілому;

9) екологічні проблеми. Екологічні проблеми стоять дуже гостро перед нашою країною. Це обумовлено специфікою розвитку промислового потенціалу країни та окремими кліматичними умовами. Комплексний підхід до вирішення цих проблем допоможе поліпшити і стан здоров'я населення в Україні;

10) економічна криза. Різке погіршення економічного стану країни, що виявляється в значному спаді виробництва, порушенні виробничих зв'язків, що склалася, банкрутстві підприємств, зростанні безробіття, і у результаті — в зниженні життєвого рівня, добробуту населення, в тому числі – в сфері охорони здоров'я. Як відомо кризові явища в першу чергу впливають на розвиток соціальної сфери країни. Тому подолання економічної кризи призведе до підйому галузей матеріального виробництва, фінансів і відповідно соціальної сфери та медицини зокрема.

Охорона здоров'я – це складна, багатоцільова та інтегрована до кінцевої мети система діяльності. Тому управляти такою системою непросто, і вона потребує додаткових фахових знань як із соціології, так і з менеджменту. Сьогодні, в умовах децентралізації, менеджмент головного лікаря району або міста буде, вірогідно, складатись із об'єднання та виконання на місцевому рівні системних функцій, властивих державному рівню, тобто опікуватись не лише поновленням, а й недопущенням порушень здоров'я. Важливого значення в сучасних умовах охорони здоров'я набувають реформи, спрямовані на поліпшення кастингу, підвищення кваліфікації та фахової придатності керівних кадрів.

Цілісний системний підхід державних структур до реформування охорони здоров'я стає необхідним, щоб зрозуміти і не допустити стратегічних помилок у цій важливій і складній галузі діяльності. Така діяльність не може бути стихійною і обмежуватись лише показниками задоволення потреб населення в лікувальних засобах, амбулаторних відвідуваннях, госпіталізації або індивідуальних хірургічних втручаннях, наприклад. Головними критеріями її оцінки вважаються в усіх країнах кінцеві результати, які свідчать про стан здоров'я населення: рівні народжуваності, захворюваності, дитячої і загальної смертності, тривалості життя. Зазначеними загальноприйнятими критеріями ВООЗ бажано керуватись в Україні й під час проектування реформ у системі охорони здоров'я. Для оцінки системного рівня медичної допомоги населенню вони також мають бути на видноті у засобах масової інформації й усього суспільного загалу країни.